

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۱۱۰

۴شنبه ۱۹ مهر ماه ۱۳۳۴

سال یازدهم

شماره مسلسل ۱۵۷

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه

شانزدهم مهر ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب :

- ۱) تصویب صورت مجلس .
  - ۲) سؤال آقای داراب راجع بهزینه زندگی و جواب آقای معاون نخست وزیر .
  - ۳) سؤال آقای خلعت بری راجع به جنگل ها و جواب آقای معاون وزارت کشاورزی .
  - ۴) طرح لایحه اجازه پرداخت يك ميليون ريال جهت راهسازی .
  - ۵) اخذ رأی و انتخاب یک نفر جهت عضویت شورای عالی کار
  - ۶) بقیه مذاکره در لایحه اجازه پرداخت یک میلیون ریال اعتبار راهسازی
  - ۷) معرفی آقای دکتر علیقلی اردلان بسمت وزیر مشاور بوسیله آقای نخست وزیر
  - ۸) تقدیم يك فقره عریضه بوسیله آقای عبدالرحمن فرامرزی
  - ۹) بقیه مذاکره در لایحه اجازه پرداخت يك صدمیلیون ريال جهت راهسازی
  - ۱۰) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس مقارن ساعت ده صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود
(بشرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه آقایان: سنندجی - ارباب - خاکباز - امیندسالار - اسکندری - رضائیان - جلیلی - عاملی - هدی - بیات - ماکو - تجدد - دکتر سعید حکمت - غضنفری - مصطفی ذوالفقاری - علم - کیکاوسی - درخشش - باقر - بوشهری - سلطانی - نصیری - مرتضی حکمت - عبدالعزیز بختیار

احمد فرامرزی - امیر اشرافی .

غائبین بی اجازه - آقایان : دکتر حمزوی - دکتر مشیر فاطمی - فریداراکي کي نواد بزرگ ابراهیمی - حشمتی - سعیدی یارافشاره - سالار بهزادی - شفیع - معین زاده اریه - مهندس اردبیلی - قوامی - پورسرتیب اسفندیاری - مهندس شاهرخشاهی .
دیر آمدگان و زودرفتگان با اجازه آقایان : صارمی یکساعت - محمود رضائی یکساعت - دکتر شاهکار یکساعت - کاشانی

یکساعت و یازده دقیقه - دکتر جزایری یکساعت و یازده دقیقه - سهرابیان دو ساعت - مسعودی یکساعت - نراقی یکساعت - تیمور تاش یکساعت -

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .

۲- سؤال آقای داراب راجع بهزینه زندگی و جواب آقای معاون نخست وزیر

رئیس - امروز سؤالات مطرح است آقای داراب بفرمائید .

داراب - سؤال امروز بنده راجع بهزینه زندگی است بنده تصور میکنم این سؤال بقدری دارای اهمیت می باشد که نه فقط آقایان نمایندگان میل دارند جواب صریحی از طرف دولت داده شود بلکه تمام ملت ایران ، تمام طبقات زحمتکش ایران علاقمند بجواب روشن دولت است زیرا فرد فرد میلیونها افراد این جامعه امروز در وضعیتی قرار گرفته است که دیگر جز هزینه زندگی و ترقی روز افزون هزینه زندگی واقعا شما چیزی در جامعه نمیشنوید داد و فریاد همه با آسمان رسیده است بنا براین من تصور میکنم اگر دولت نه فقط این دولت بلکه هر دولت دیگری هم بیاید اگر موفقیتی در امر معاش و معیشت مردم پیدا نکند تمام قدم هایی که از هر لحاظ بردارد فکر نمیکنم موفقیتی حاصل بکند ، چه پایگاه از جهت سیاست خارجی و چه هر سیاست دیگر دولت معیشت جامعه است ، آندولتی میتواند در تمام مشون زندگی موفقیت پیدا کند که مردم از اراضی باشند امیدوارم که دولت متوجه این مسئله حیاتی خود و جامعه باشد اما چون سؤالی که بنده کرده ام یک سؤال منجر است استعدا دارم که دولت هم يك جواب قانع کننده ای بهمین روشنی که بنده سؤال

کرده بودم بملت ایران بدهد و این سؤال من يك سؤال کلی است همین طور که عرض کردم يك سؤال منجز و روشنی است مثلا پرسیدم آیا دولت نقشه عملی برای تعدیل هزینه زندگی طرح نموده است یا نه ، این جا بنظر من جوابش این است که بگویند نقشه دارم و نقشه من عبارت از این است ، سؤال دوم این است اگر چنین نقشه ای در دستگاه دولت طرح شده از چه طریق و بچه وسایلی میخواهد آنرا عملی نماید و اثرات آن کی ظاهر خواهد شد ، بنا بر این از آقایان استعدا دارم که توجه بنوع سؤال من بفرمائید بروشنی سؤال من دقت بفرمائید و بهمین دقت و روشنی و منجزی از دولت جواب بخواهید ، بنده عرضی فعلا ندارم تا به بنیم دولت این سؤال را بچه نحوی جواب خواهد داد و آیا برای ملت ایران قانع کننده خواهد بود یا نه ،

رئیس - آقای معاون نخست وزیر

معاون نخست وزیر (ناصر -

ذوالفقاری) - فرمودند سؤال ایشان خیلی روشن است بنده هم بهمین روشنی جواب عرض خواهم کرد

ابتدا خاطر آقایان محترم را متوجه این نکته میدارد بعلی چند که از آنجمله طمع ورزی افراد ذینفع است در کشور شاخص قیمتها بیوسته حرکت صعودی داشت . هر روز بهانه ایجاد میکردند و یا از هر پیش آمدی استفاده مینمودند و قیمت کالائی را افزون میساختند و آنگاه سایر کالاها را نیز بمناسبت اینکه قیمت کالاها با هم بستگی دارد بالا میبردند . بهانه بالا بردن قیمتها متنوع و گوناگون بود و حتی گاهی با عنوان تنزل قیمت موجبات ترقی آنرا فراهم میآوردند باین شرح که ابتدا بوسیله شهرداری اقدام بیائین آوردن قیمت کالائی چون گوشت و

عین مذاکرات مشروح یکصد و پنجاه و هفتین جلسه از دوره هجدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

نان میگردند و سپس بنام آنکه باین قیمت گوشت پیدا میشود یک قطعی مصنوعی ایجاد میشود و بعضی آنکه مردم در عسرت و مضیقه میافتادند کمیسیون تشکیل میگردد و برای رفع مضیقه ای که بعنوان تقلیل قیمت ایجاد کرده اند با افزایش قیمت همان کالا بهزانی بالاتر از قیمت روز اول موافقت میشوند و البته منافعی هم عاید بکترین این فنون راهزنی اجتماع میگردد.

قدر مسلم این است که کوشش دولت و شهرداری در این مدت کوتاه این نتیجه را داشته که بهانه جدیدی برای ترقی قیمت ها و ارضاء حرص و آرزوخواهی بدست نماند و با خود با اتخاذ تصمیمات خلق الساعه و خلاف مصلحت مأمورین شهرداری و غیره با باندو بست با طبقاتی که تضاد منفعتی با مصرف کنندگان دارند زحمت جدیدی برای مردم فراهم نکردند و درمبارزه با این عادت فروشندگان و دلالان که هر روز بدست آویزی قیمت کالا را گران میساختند توفیق حاصل نمودند.

امادر مورد کوشش برای پائین آوردن سطح قیمت ها همانطور که قبلاً در پاسخ سؤال آقای دکتر جزایری نماینده محترم مجلس شورای ملی که از دولت سابق کرده بودند در همان مجلس از طرف آقای وزیر کشور بیان شد اقدام در تقلیل سطح قیمت ها بدرجه ای که محسوس و فاحش باشد در مدت محدود و که تا حد مقدور و میسر نیست. این اعدا را نه دولت حاضر کرده و نه کسی میتواند بکند.

همانقدر که بالا بردن سطح قیمت ها آسان است پائین آوردن آن مشکل و محتاج بزمان طولانی و کوشش های فراوان و رعایت جوانب مختلف امور اقتصادی خواهد بود.

در این حال توجه باین امر ضروریست که فقط یک سیاست صحیح اقتصادی میتواند تقلیل قیمت ها را ضمانت نماید.

اکنون که هیئت دائمی اقتصادی که بر حسب امر عالیحضرت همایون شاهنشاهی تشکیل یافته چنانچه بوجه قانونی هیچگونه تصمیمات و اقدامات اقتصادی در کشور بدون نظارت و تصویب آن هیئت صورت نگیرد، میتوان اطمینان داشت که نتیجه صحیحی در کبیته شئون اقتصادی و از آنجمله تنزل و تناسب قیمت ها حاصل شود.

موضوع اساسی اینست که در تصمیمات و اقداماتی که جنبه اقتصادی دارد از قبیل مسائل ارزی و اجازت صدور یا ورود کالاها و غیره مبنای هر تصمیم و اقدام منافع بگفرد با طبقه خاص نباشد بلکه سودر زبان عامه مردم در درجه اول ملحوظ گردد.

این سیاستی است که انهای دولت حاضر در هر مورد و مخصوصاً با نظر تقلیل هزینه زندگی که مبتلا به عامه مردم است از آن پیروی کرده و میکنند.

اما برای پائین آوردن هزینه زندگی این دولت بکارنشسته و اقداماتی را شروع نموده و در بعضی قسمتها موفقیت هم بدست آورده است ولی این موفقیت بنظر خود ماهوز کامل نیست و چون اقدامات دنبال می شود یقین داریم که تدریجاً نتیجه کامل بدست خواهیم آورد.

آقایان محترم قطعاً اطلاع دارند که قیمت های عمده فروشی تنزل نموده و در این امر تردیدی نیست ولی اثر آن در قیمت های خرده فروشی که در حقیقت همان هزینه زندگی را تشکیل میدهد صد درصد ظاهر نشده است.

چنانکه در مقدمه عرض شد باز تکرار میشود در همه جای دنیا عواملی که باعث ترقی کالاها باشد اثر فوری دارد ولی برعکس عواملی که سبب تنزل شود اثر آتی ندارد بلکه تدریجاً مؤثر میگردد به همین جهت است که قیمت های خرده فروشی هنوز به نسبت قیمت های عمده فروشی تنزل نکرده ولی در حال پائین آمدن است و اگر قیمت بعضی اجناس را با سابق مقایسه کنیم معلوم میشود که این اظهار مبالغه آمیز نیست مثلاً قیمت چای و قماش و دارو و گوشت و تره بار (داراب) تره بار خیلی پائین آمده نسبت به سال قبل خیلی پائین است.

اما این دولت برای پائین آوردن قیمت ها نمی خواهد دست با اقداماتی بزند که در واقع اثر مطلوبی نداشته باشد بعضی اقدامات فقط جنبه تظاهر دارد و هیچوقت مؤثر در پائین آوردن قیمت ها نبوده است نظر ما این است که اقدامات اساسی و مفید بکنیم.

قسمت عمده هزینه زندگی را سه چیز تشکیل میدهد. مسکن. خوراک.

پوشاک در قسمت اول یعنی مسکن اقدامی که لازم بنظر میرسد این است که به بانک ساختمانی کمک زبانی شود تا بتواند مقدار زیادی خانه های کوچک و میانه بسازد و بکارمندان دولت با شرایط خاص و قیمت ارزان بفروشد آنچه تاکنون بوسیله بانک ساختمانی انجام شده بسیار خوب و مفید بوده ولی چون بانک مزبور باندازه کافی قدرت مالی نداشته اقداماتش کافی برای اینکه مؤثر در پائین آوردن گران باشد نبوده است.

با کمک هائیکه در نظر است ببانک مزبور بشود مسلماً در این قسمت به مقصود خواهیم رسید.

البته نباید انتظار داشت پس از کمک ببانک مزبور بلافاصله گرانیه ها پائین بیاید ولی یقین است تدریجاً که خانه های زیادی ساخته شد و بین طبقه بی بضاعت از کارمندان دولت تقسیم گردید تقاضا برای خانه گرانیه ای کم خواهد شد و قیمت ها تعدیل خواهد گردید.

در قسمت دوم و سوم یعنی خوراک و پوشاک آقایان محترم اطلاع دارند که کمیسوی مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد ملی و اطاق بازرگانی و شهرداری تحت نظر آقای وزیر مشاور مرتباً تشکیل می شود کار این کمیسیون این است که علت تفاوت بین قیمت های عمده فروشی و خرده فروشی را پیدا کند و پس از پیدا شدن علت آن را رفع نماید در این قسمت هم کم و بیش توفیق حاصل شده من باب مثال عرض میکنم آمار جله بانک حاکی است

- شاخص هزینه خوراک در اردیبهشت ۳۳ ۱۱۷۸
- شاخص هزینه خوراک در اردیبهشت ۳۴ ۱۱۴۳
- شاخص هزینه خوراک در خرداد ۳۳ ۱۱۳۹
- شاخص هزینه خوراک در خرداد ۳۴ ۱۱۰۹
- سوخت و روشنایی در اردیبهشت ۳۳ ۶۴۹
- سوخت و روشنایی در اردیبهشت ۳۴ ۴۸۵
- سوخت و روشنایی در خرداد ۳۳ ۶۰۳
- سوخت و روشنایی در خرداد ۳۴ ۴۸۳

آقایان ملاحظه میفرمایند که ارقام مشخص بانک حاکی از تنزل تدریجی قسمتی از هزینه زندگی است ولی ما خود قبول داریم که هنوز در بعضی قیمت ها از جمله مسکن تفاوتی در تنزل هزینه پیدا نشده نکته دیگری را هم که آقایان باید توجه فرمایند اینست که اصولاً در تمام دنیا به تناسب ازدیاد فعالیت های اقتصادی قیمت زندگی ترقی می کند ولی البته نباید اشتباه با ترقی زندگی و درماندگی مردم شود یعنی اگر در مملکتی کار بود و مردم قوه خرید پیدا کردند قیمت ما محتاج اولیه ببال آنان فرقی نمی کند.

این مسئله طولانی و از بحث ما خارج است باید عرض کنم که دولت آنچه در قوه دارد در این باره اقدام می کند و آتی از وصول باین هدف غفلت نمی ورزد (احسن است)

رئیس - آقای داراب
داراب - عرض کنم این موضوع تنزل هزینه زندگی فکر میکنم باین آسانی نیست این معما که بتوان باین زودی حل کرد و با این وسایلی که فعلاً چه از لحاظ افراد و چه از لحاظ وسایلی که در دست است باین زودی حل کرد و اما جواب آقای

ذوالفقاری دوست عزیز من بنده را که قانع نکردند بندهم آقایان نمایندگان را چطور و علی الخصوص مردم زحمتکش ایران را که معتقداً قانع نکردند (جعفر بهبهانی - خواهد گردید)

برای قانع کردن نبود (که نبود) اگر برای قانع کردن نبود درست است عرض کنم خدمتتان یک مثال خیلی کوچک بنظر آمد بنده که علت اقتصادی را نفهمید چیست شاید آقای دکتر شاهکار بتوانند پیدا کنند شما بپیری که اطراف تهران تهیه میشود کیلویی پنج تومان میخرید یک کیلو آهن که از معادن باید بان وضعیت در بیاید برود تبدیل شود در کوره ها و کارخانه ها و بیاید بتهران با اینهمه زحمت کیلویی ۱۶ ریال تهیه میکنید پیر کیلویی ۵ تومان و یک کیلو آهن با این زحمت می آید کیلویی ۱۶ ریال این تقصیر چیست این تفاوت از چیست آنچه که من میخواستم بدانم این بود که بگویم آقایان شما نقشه منجز و بقول فرنگیها نقشه پرسیس Percis دارید یا ندارید اما جناب آقای ذوالفقاری من متأسفم از اینکه فن آقا اقتصاد نیست (معاون نخست وزیر - اتفاقاً هست) اگر هست معذرت میخواهم این جوابی که ایشان دادند یک جوابی بود که ناچار بودند از روی نوشته ای که خودشان نوشته اند بخوانند و نمیتوانستند توضیحاتی خارج از آن بدهند و من فکر میکنم که آقای وزیر اقتصاد تشریف داشتند شاید روشن تر میگفتند جواب روشن تری می دادند جواب دوقسمت بود یکی کلیات بود یکی عبارت از این بود که بده ما هم تصدیق میکنیم که هزینه زندگی بالا رفته است فوق العاده بالا رفته است وقت و وسایل لازم است برای اینکه البته ما این عذر را قبول داریم ولی آقایان شما چه کردید برای اینکه هزینه زندگی پائین بیاید برای این که طبقه زحمتکش این مملکت بتواند زندگی کند شما چه کردید؟ جوابشان این بود که ما کمیسیون اقتصاد درست کردیم آنجا نشسته اند فکر دارند میکنند البته اول اذعان فرمودند که عمل شهرداری درست نبود ما هم میدانیم آوردن خر بزم از گیلان یا هندوانه از مازندران در خرابیهای اینجانب دانه دانه فروختن این هزینه زندگی را پائین نمی آورد و ممکن است یک خر بزمهای کند و کثیفی را از رانتر بخورد ندانم یک مسئله است ولی آقای من شما که میخواهید اقدامات مهمی در این مملکت بکنید بیایید اول معیشت مردم را اصلاح کنید اتکاء بآنها داشته باشید آنها از شما راضی باشند آن نهاد دنبال شما بیایند و آنوقت اقدامات مهم دیگری در نظر دارید بفرمائید.

رئیس - آقای داراب
داراب - عرض کنم این موضوع تنزل هزینه زندگی فکر میکنم باین آسانی نیست این معما که بتوان باین زودی حل کرد و با این وسایلی که فعلاً چه از لحاظ افراد و چه از لحاظ وسایلی که در دست است باین زودی حل کرد و اما جواب آقای ذوالفقاری دوست عزیز من بنده را که قانع نکردند بندهم آقایان نمایندگان را چطور و علی الخصوص مردم زحمتکش ایران را که معتقداً قانع نکردند (جعفر بهبهانی - خواهد گردید)

رئیس - آقای داراب
داراب - عرض کنم این موضوع تنزل هزینه زندگی فکر میکنم باین آسانی نیست این معما که بتوان باین زودی حل کرد و با این وسایلی که فعلاً چه از لحاظ افراد و چه از لحاظ وسایلی که در دست است باین زودی حل کرد و اما جواب آقای ذوالفقاری دوست عزیز من بنده را که قانع نکردند بندهم آقایان نمایندگان را چطور و علی الخصوص مردم زحمتکش ایران را که معتقداً قانع نکردند (جعفر بهبهانی - خواهد گردید)

رئیس - آقای داراب
داراب - عرض کنم این موضوع تنزل هزینه زندگی فکر میکنم باین آسانی نیست این معما که بتوان باین زودی حل کرد و با این وسایلی که فعلاً چه از لحاظ افراد و چه از لحاظ وسایلی که در دست است باین زودی حل کرد و اما جواب آقای ذوالفقاری دوست عزیز من بنده را که قانع نکردند بندهم آقایان نمایندگان را چطور و علی الخصوص مردم زحمتکش ایران را که معتقداً قانع نکردند (جعفر بهبهانی - خواهد گردید)

رئیس - آقای داراب
داراب - عرض کنم این موضوع تنزل هزینه زندگی فکر میکنم باین آسانی نیست این معما که بتوان باین زودی حل کرد و با این وسایلی که فعلاً چه از لحاظ افراد و چه از لحاظ وسایلی که در دست است باین زودی حل کرد و اما جواب آقای ذوالفقاری دوست عزیز من بنده را که قانع نکردند بندهم آقایان نمایندگان را چطور و علی الخصوص مردم زحمتکش ایران را که معتقداً قانع نکردند (جعفر بهبهانی - خواهد گردید)

هوا و جنگال راه انداختند بیهانه اینکه که خودمان معمولاً داریم ده میلیون متر مکعب ولی برای بدست آوردن این ذغال بیست میلیون متر مکعب خوب میبرند برای اینکه از اشجار فقط از سر شاخه اش استفاده میکنند و ما برای اینکه از اینکار جلوگیری کنیم کادرمان کامل نیست در همه جا، افلا باید سه هزار گارد فورسسته داشته باشیم نداریم البته بانا کیداتی که اعلیحضرت همایون شاهنشاهی فرمودند دستور است که داده شده است که گارد مسلح درست شود از این صحبت کنم.

سؤال آقای خلعت بری
راجع جنگل ها
جواب آقای معاون
وزارت کشاورزی
رئیس - آقای خلعت بری سؤال از وزارت کشاورزی کرده ایسد بفرمائید

ارسالان خلعت بری - سؤال بنده راجع جنگل است و این محتاج توضیح است که بنده تقاضا کرده بودم که صورتی هم از بر وانهائی که در سالهای اخیر داده شده بیارند ولی بنده فعلاً از این قسمتها صرف نظر میکنم و از جناب آقای معاون وزارت کشاورزی می پرسم که برای حفظ جنگلها چه فکری کرده اند و تقاضا میکنم اگر ممکن است جوابی بگویند که خیلی متشکر میشوم

معاون وزارت کشاورزی
(مهندس زاهدی) - بنده خوشوقتم که سؤال راجع بجوازهایی که داده شده است رانمی خواهند والا حاضر است به شرفر ممکن است خوانده شود ولی راجع قسمت جنگل که فرمودند یک توضیحی عرض میکنم صرف نظر از جوابی که در سال احتیاج داریم قضیه ذغال است که در سال بیست میلیون متر مکعب جنگل را منهدم میکند باید یک فکری برای ذغالگیری و جلوگیری از ذغال سوزی و تبدیل کوره های ذغال و وسیله تبدیل مصرف سوخت را به نفت تهیه کرد.

دکتر جزایری - این جنگلهای دور را چرا میبرند که تبدیل بکوه شود بفرمائید جنگلهای نزدیک را ببرند که لا اقل جای آن درخت سبز شود
رئیس - آقای دکتر جزایری سؤال را
آقای خلعت بری کردند

دکتر جزایری - خیلی معذرت میخواهم
معاون وزارت کشاورزی - در حال قضیه ذغالگیری در ایران وضعیت خیلی وخیمی دارد در سال بیشتر از پانصد هزار تن در ایران ذغال مورد احتیاج نیست و برای این پانصد هزار تن ذغال در حدود پنج الی ده میلیون متر مکعب خوب بیشتر لازم نیست اگر با کوره های صحیح درست نکنند پنج میلیون متر مکعب و اگر با کوره

های غلط درست کنند مطابق این کوره هائی که خودمان معمولاً داریم ده میلیون متر مکعب ولی برای بدست آوردن این ذغال بیست میلیون متر مکعب خوب میبرند برای اینکه از اشجار فقط از سر شاخه اش استفاده میکنند و ما برای اینکه از اینکار جلوگیری کنیم کادرمان کامل نیست در همه جا، افلا باید سه هزار گارد فورسسته داشته باشیم نداریم البته بانا کیداتی که اعلیحضرت همایون شاهنشاهی فرمودند دستور است که داده شده است که گارد مسلح درست شود از این صحبت کنم.

سؤال آقای خلعت بری
راجع جنگل ها
جواب آقای معاون
وزارت کشاورزی
رئیس - آقای خلعت بری سؤال از وزارت کشاورزی کرده ایسد بفرمائید

ارسالان خلعت بری - سؤال بنده راجع جنگل است و این محتاج توضیح است که بنده تقاضا کرده بودم که صورتی هم از بر وانهائی که در سالهای اخیر داده شده بیارند ولی بنده فعلاً از این قسمتها صرف نظر میکنم و از جناب آقای معاون وزارت کشاورزی می پرسم که برای حفظ جنگلها چه فکری کرده اند و تقاضا میکنم اگر ممکن است جوابی بگویند که خیلی متشکر میشوم

معاون وزارت کشاورزی
(مهندس زاهدی) - بنده خوشوقتم که سؤال راجع بجوازهایی که داده شده است رانمی خواهند والا حاضر است به شرفر ممکن است خوانده شود ولی راجع قسمت جنگل که فرمودند یک توضیحی عرض میکنم صرف نظر از جوابی که در سال احتیاج داریم قضیه ذغال است که در سال بیست میلیون متر مکعب جنگل را منهدم میکند باید یک فکری برای ذغالگیری و جلوگیری از ذغال سوزی و تبدیل کوره های ذغال و وسیله تبدیل مصرف سوخت را به نفت تهیه کرد.

این لایحه جلب بکنم برای این که اگر آقایان با اهمیت این لایحه توجه نفرمایند یک فرصت بزرگی را برای تمام استانهای مملکت از دست خواهند داد (صحیح است) و دیگر قابل جبران نخواهد بود، با اینجهت بنده در این لایحه بعنوان مخالف ثبت نام کردم و مخصوصاً از آقای عمیدی نوری تشکر میکنم که با اهمیت این موضوع توجه کردند و در روزنامه داد دوسه روز پیش سرمقاله ای نوشتند و ارتباط این لایحه را با موضوع راه سازیهای کشور توضیح دادند ما وقتی کلا بجهت رفت را با آن شرایط و کیفیات در آن اوضاع و احوال تصویب کردیم نظراً این بود که در درجه اول آنچه را که مفید با اصلاحات کشور و رضی کردن مردم و بالا بردن تولید و سطح زندگی است مورد توجه قرار بدهیم و آن مسائل در درجه اول و بفوریت طرح شود میخواهم استدعا بکنم که همکاران محترم باین لایحه توجه کنند این لایحه، این سیستم پورو کراسی یعنی کاغذ بازی و متوقف کردن کارها در مملکت است و بنده استدعا میکنم که در این کار توجه کنید چون بخوبی روشن ثابت میکنم که در سال ۱۳۳۳ بودجه برای راه سازی کشور در نظر گرفته شده در نتیجه اختلاف نظر بین متصدیان امر متوقف شد (صحیح است) و بلا تکلیف ماند این قضیه منعی است. اگر آقایان بعقب بر گردید اعلیحضرت فقید راه سازی را در درجه اول برنامه های خودش قرارداد (صحیح است) و بعقیده من تمام موفقیت هائی که بدست آورد بعلمت این ارتباط بود که در همه جای کشور امنیت برقرار کرد محصولات مردم بی بازار آمد و اینک میبینید وضع کشاورزی بهتر از سابق شد برای این بود که یک فرصت بکشاورز و طبقه تولید کننده داده شد که محصولات خودش را بی بازار بیارند و اختلاف بین وزارت دارائی و سازمان برنامه و دولت را توجه بفرمائید چیست، امسال در ۱۳۳۴ بودجه وزارت راه را که خواستند تنظیم بکنند پنجاه میلیون تومان اعتبار برای راه سازیهای اصلی و مهم بین استانها مثل اصفهان بتهران، قم، بکاشان، گیلان، کناره، بجنورد، این قبیل راهها را منظور کردند و یک برنامه ای هم وزارت راه دارد برای ارتباط تمام استانها در داخل آنها هم دیگر بنا بر این این دو برنامه مهم که چکس نمیتواند تردید کند که اگر فقط عمران معنایش آبادی باشد و از معنای خودش خارج نشده باشد در وهله اول شامل راه سازی میشود ولی باین اختلافی که پیش آمده وزارت دارائی پانصد میلیون ریال اعتبار راه سازی را در بودجه منظور نکرد و گفت این مربوط بعمران است بعد نامهای مینویسد به وزارت راه، وزارت راه در ۲-۳-۴ بودجه عمرانش را تهیه میکند و وزارت دارائی میفرستد که در همین لایحه

ذکر شده است وزارت دارائی در ۳-۴-۲۴ با اطلاع وزارت راه میرساند که با سستی به سازمان برنامه مراجعه کنید ببینید آقایان دو وزارتخانه ای که وزیرانش هر روز یکدیگر را در هیئت دولت می بینند برای مهمترین مسئله ای که مورد علاقه مردم است چهل روز با هم مکاتبه میکنند باین تلفن ممکن بود حل کنند، شب ملاقات کنند و ممکن بود فردا حل کنند مدیر سازمان برنامه، وزیر راه، وزیر دارائی همه شان نوکر مردم هستند، همه باید مصالح مردم را در نظر بگیرند و این مسائل را حل کنند نتیجه این مکاتبه و کاغذ بازی باینجا رسیده است که آن برنامه ای که منظور تمام مردم بوده است بحالت بلا تکلیفی باقی مانده است آقایان توجه بفرمایند، حکومت ما حکومت ملی است حکومت ناشی از مردم است (نادعلی کریمی مدیر عامل سازمان برنامه باغی است) بنده آقای کریمی موضوعی را که اینجاء عرض میکنم شخصی نیست میخواهم ببینم مردم چه میخواهند، ما تابع افکار مردم باید باشیم. جناب آقای معاون وزارت راه مردم ایران در درجه اول تمام آنها را میخواهند، بهر جا رفتیم، بهر استانی رفتیم مردم میگویند ما را میخواهیم (صحیح است) بنا بر این در این کراه مورد خواسته تمام مردم ایرانست حرفی نیست (صحیح است) تردیدی نیست راه از لحاظ مردم ایران مفید است در شش سال پیش ما دو میلیون دلار خرج کردیم مهندسی برنامه ای تنظیم کردند و قریب ۱۵ میلیون تومان خرج این کار شد بنده بکارش آنها مراجعه کردم و حالاً که ما نظریات فنی و علمی آنها را میخواهم قبول کنیم این عین گزارش آنها است همانطور که تولید توسعه و ترقی پیدا میکند باید برای تسهیلات حمل و نقل کالا که در این گزارش تحت عنوان ارتباطات بمفهوم عام آن ذکر خواهد شد نیز توسعه معقولی بعمل آید عقیده قطعی و صمیمی ما این است که هر قسمت از برنامه اصلاحاتی که تنظیم میشود باید مثل زنجیر بقسمت دیگر مربوط و علاقه افراد ملت پشتیبان آن باشد، این یک گزارش است که دو میلیون دلار برای این خرج کردیم، عده زیادی امریکائی این جا آمده و در موضوع راه و ارتباطات اظهار عقیده کردند (عمیدی نوری - حالاً باز هم یک بار دیگر بیابورید که مطالعه کنند) در جریان فعلی آنچه که پیش آمده است این است که وزارت راه میگوید که من پشاه میلیون تومان برای راه سازی لازم دارم و همینطور هر ساله مبنای برای راه سازی اصلی و همینطور برای راه سازی استانی، شما می شنید این جزو عملیات عمرانی نیست، آن وقت برای راه سازی کشور بصفکر از ادای منقده شده است با شرکت

جان مولم برای ساختن شش هزار کیلومتر که دو هزار کیلومتر از این راه ابلاغ شده است که ساخته شود که بین رشت و خرمشهر فعلا اعتبارش منظور شده است برای راهسازی همین اعتباری است که مربوط بآن شش هزار کیلومتر است و بنا بر این برای هیچیک از قسمتهای دیگر ایران تأمین اعتبار راهسازی نشده است (اکبر - آنهم شروع نشده) (صحیح است) (مصطفی کاشانی - برای خودشان رزرو کردند) عرض کنم شاه فقید در ابتدای سلطنتش گیلان و مازندران و گرگان که راه نداشت ارتباط داد ، حالا وضع عبور ماشین ها بطور دیگر شده ماشینهای سنگین آمده سالی شش ماه باز ننگی است . آقایان تصدیق میکنند که برای ارزش بشه یگره اساسی لازم است سه میلیون جمعیت شمال است (دکتر عدل - آذربایجان) برای همه جالازم است قم بکاشان ، اصفهان ، کرمان ، کرمان آقاراه لازم دارد (صاری - فارس راه نمی خواهد ؟) فارس از همه جا بیشتر راه می خواهد ، بین تمام شهر های فارس راه لازم دارد ، بین شهر ها و بلوکات در همه جا راه می خواهد ، راه چندین فایده دارد اما اگر برنامه تولیدی داشته باشیم برنامه تولیدی بدون راه قابل اجرا نیست (صحیح است) ما اگر بخوایم فقط دو هزار کیلومتر راه امسال بسازیم و فقط صبر کنیم تا هشت سال کشش هزار کیلومتر راه بسازیم بقیه کشور بدون راه می ماند توجه کنید سازمان برنامه می گوید که راه سازی اگر میشود باید راه سازی اساسی همان ترتیبی که شرکت جان مولم تهیه کرده است بشود که آنهم اعتبارش در حدود کیلومتری از دو بیست تا چهار صد هزار تومان است و آقایان مهندسین که در این جا تشریف دارند گفتند بمن که این نظر صحیح نیست برای اینکه ما نمی توانیم معطل بشویم هشت سال که فقط یک قسمت از راهها ساخته بشود تمام قسمتهای اقتصادی حال راه سازی ما دو قسمت است یکی راههای مهم و اساسی است مثل از اینجا بشیراز از شیراز ببندرعباس و یا از اینجا بکرمشهر (یناهی - آذربایجان) ساختن تمام راه ها و شاهراههایی که داریم همه مورد احتیاج است ، مردم دائماً می گویند ، ما احتیاج نداریم باینکه راههایی با کیلومتر چهار صد هزار تومان خرج برای تمام مملکت بسازیم یعنی اگر بخوایم هشت سال صبر بکنیم تا بودجه ماطوری بشود که برای هر کیلومتر راه چهار صد هزار تومان خرج بکنیم آنوقت نتیجه اش این می شود که تمام کشور بدون راه باشد قرارداد با جان مولم برای شش هزار کیلومتر راه لازم ولی ما حد اقل سی هزار کیلومتر راه لازم

داریم بنا بر این اهمیت راه از لحاظ شاه راههای ما که کمک بتولید می کند بسیار ضروری و لازم است و دوم راههای بین استانها مثلاً رشت بقوم کاشان بقصر ، و یا بلوکات یزد یزد ، راه بین شیراز و جهرم یا جهرم و فسا و هر قسمت دیگر که باید این قسمتها بهم مربوط بشود (صحیح است) و ارتباط برقرار شود مردم ایران همه از بهداشت باید منتفع شوند نصف بیشتر مردم مملکت در بلوکات زندگی میکنند و سالی صدی پنج الی صدی ده نفوس تلفات میدهند بواسطه دسترسی نداشتن بطبیب و مریضخانه ها بنا بر این چه طور میتوانند قانع باشند این کشاورزها و این ایلات و عشایر وقتیکه راه ندارند نمیتوانند بشهرها دسترسی پیدا بکنند و محصولات خود را بشهرها برسانند بواسطه نداشتن راه از این نعمت محروم هستند ، دوم مسئله امنیت است در جاهایی که راه نیست امنیت بدست اگر راه باشد امنیت بهتر برقرار میشود ثالثاً مسئله تولید است کشاورز باید جنس خودش را بتواند بشهر راه برساند قسمت عمده از بلوکات ایران بمرکز استان راه ندارند بنا بر این محصولات و حیوانات خودشان را بدو برابر قیمت میخرند و جنس خودشان را به نصف قیمت میفروشند و این موضوع در تمام ایران صدق میکند ، بنا بر این اگر بخوایم منتظر باشیم که ده سال بگذرد تا ما بتوانیم راه داشته باشیم که کیلومتری چهار صد هزار تومان خرج کنیم این مثل این میماند که رادوبو تلفن را حالا تأسیس نکنیم و بگوئیم که اینقدر صبر کنیم تا تلفن بیرون دایر کنیم آقا آنجای خودش هروقت رسید دایر کنید آقا مایول نوازیم که تمام ایران را کیلومتری چهار صد هزار تومان خرج کنیم با کیلومتری ۵۰۰ الی ۱۰۰ هزار تومان میتوانیم راه خوب بسازیم این اشتباه است حالا اگر یک کسی تقاب کرد درست یک راهی را ساخت این دلیل نمیشود شما باید نظارت کنید ، شما یک سازمان برنامه ای دارید که در مدت ۷ سال باید ۷ هزار میلیون تومان خرج کند پس این برنامه را اصلاحا نکند برای این که در کشاورزی در جنگل و در دفع آفات ، خرید در همه جا ممکن است پس و پیش بشود در همه ممکن است صد درصد مطابق منظور ماعلی نشود پس نمیشود برنامه را متوقف کرد بتوان این که ممکن است درست اجرا نشود آقایان نظر تان هست که در زمان اعلیحضرت فقید یک جادهای بین تهران و کرج کشیدند سه سال تمام روزی هزار راه را جنگی از روی این راه رد شد و این راه هنوز سالم مانده است میخوام عرض کنم که اگر یک راه غلطی ساخته شد این دلیل نیست که برنامه راهسازی را ما معوق بگذاریم ، یک قسمت عمده ای از این راهها ارتباط بر راههای اساسی ندارد از لحاظ ارتباط عشایر و ایلات

این راهها احتیاج با سغات شدن ندارد و این راهها از نظر ارتباطات عشایری و کشاورزی مثل راههای متعارف ساخته میشود ارتباط بین نواحی کشاورزی با خوبی با همین راههایی که در حدود متعارف ساخته میشود عملی خواهد شد بنا بر این تاده سال دیگر من گمان نمیکنم از نظر فنی راهی بسازند که ۲۰ سال ۳۰ سال دوام داشته باشد و نمیتوان گفت که باید صبر کرد تا یک راه اساسی ساخت که یکترن دوام پیدا کند و این را عقب نمیشود انداخت برای اینکه بهداشت عمومی ارتباط با این راهها دارد (صحیح است) و در درجه سوم ما افکار مردم را باید اجرا بکنیم سازمان برنامه ، دولت و وزیر همه اینها باید به بینند مردم چه میخوانند بنده در استان خودم وظیفه دارم آقایان در استانهای خودشان یکی از چیزهایی که مورد احتیاج همه مردم است همین راه است (صحیح است) مسلماً این است ما آمدیم هفت هزار میلیون تومان برای سازمان برنامه برای دولت میشود ارزش بخارج میروید مگر مملکت شمال چقدر ثروت دارد شما تمام راههای ما با تلفن و خراب است سازمان برنامه که سازد ، دولت هم که اعتبار ندارد ما همینطور تماشا بکنیم والله این خجالت دارد والله ما اگر تکلیف راهسازی را معین نکنیم این برای ما شرمندگی دارد برای اینکه این لاقط چیزی است که در دست ماست سازمان برنامه در اختیار ماست برای اینکه اختیارات در دست ماست (گری می سازمان برنامه باقی است و اختیارات در دست ما نیست) باید با منطق صحبت کرد آقای بدیهی اظهارات بنده چیزی نیست که خلاف باشد بنده در خاتمه مذاکرات میخوام مطلبی عرض بکنم و اینجا یک گله ای میکنم و آن اینست که تذکراتی که راجع بسازمان برنامه داده میشود در خارج در بعضی از روزنامهها نوشته اند که و کلا این اظهارات را که میکنند برای اینست که تبلیغات برای دوره آینده خود بکنند در چند روزنامه خواندم جناب آقای معاون راهسازی عمرانی است صحیح هم میگوید برنامه راهسازی عمرانی است و باید از وجوه سازمان برنامه استفاده کرد سازمان میگوید عمرانی نیست و من این یول را نمیدم بنا بر این تمام راههای ایران در شرایط فعلی با تکلیف است و مادام که سازمان برنامه اعتبار نهد آقایان یک وجب نمیتواند بسازند همین جهت است که امروز يك لا یبعضای آوردند که ده میلیون تومان تصویب کنیم تا بوزارت راه داده بشود که بتوانند کارهای نیمه تمام خودشان را الان تمام بکنند تا زمستان اگر آمد مردم بیش از این دچار زحمت نباشند توجه فرمودید همکاران محترم که یک عیب و ایراد اساسی در این مسئله

راهسازی هست و اگر تکلیف این را ما معلوم نکنیم راهسازی کشور متوقف میشود من که خدا شاهد است روندارم با مازندران و گیلان بروم (یکی از نمایندگان - هیچکس رو ندارد که بهیچ جا برود) این از همه اساسی تر است برای مردم مقدم بر سایر مغارج است حالا لاقط در عرض سایر مغارج باشد اقلاً سالی ۵۰ میلیون ۶۰ میلیون تومان با صد میلیون تومان برایش بگذارید (صدر زاده - حالا ما مازندران يك راه آهنی دارد فارس آنرا هم ندارد) ناامنی فارس برای نداشتن راه است صد فرسخ تا صد فرسخ بهمه جای ایران باید توجه بشود کردستان - بناصر - کرمان ، کرمان راهی میخواد که از کرمان بچاه بهار برود بنده شنیده ام که اگر راه کرمان ساخته بشود برای حمل ذغال سالی ۱۰ میلیون لیره گیران خواهد آمد اگر راه برایمان ساخته نشود هر سال ۲۰ میلیون تومان از این مملکت برای ماشینهای که خراب میشود ارزش بخارج میروید مگر مملکت شمال چقدر ثروت دارد شما تمام راههای ما با تلفن و خراب است سازمان برنامه که سازد ، دولت هم که اعتبار ندارد ما همینطور تماشا بکنیم والله این خجالت دارد والله ما اگر تکلیف راهسازی را معین نکنیم این برای ما شرمندگی دارد برای اینکه این لاقط چیزی است که در دست ماست سازمان برنامه در اختیار ماست برای اینکه اختیارات در دست ماست (گری می سازمان برنامه باقی است و اختیارات در دست ما نیست) باید با منطق صحبت کرد آقای بدیهی اظهارات بنده چیزی نیست که خلاف باشد بنده در خاتمه مذاکرات میخوام مطلبی عرض بکنم و اینجا یک گله ای میکنم و آن اینست که تذکراتی که راجع بسازمان برنامه داده میشود در خارج در بعضی از روزنامهها نوشته اند که و کلا این اظهارات را که میکنند برای اینست که تبلیغات برای دوره آینده خود بکنند در چند روزنامه خواندم جناب آقای معاون راهسازی عمرانی است صحیح هم میگوید برنامه راهسازی عمرانی است و باید از وجوه سازمان برنامه استفاده کرد سازمان میگوید عمرانی نیست و من این یول را نمیدم بنا بر این تمام راههای ایران در شرایط فعلی با تکلیف است و مادام که سازمان برنامه اعتبار نهد آقایان یک وجب نمیتواند بسازند همین جهت است که امروز يك لا یبعضای آوردند که ده میلیون تومان تصویب کنیم تا بوزارت راه داده بشود که بتوانند کارهای نیمه تمام خودشان را الان تمام بکنند تا زمستان اگر آمد مردم بیش از این دچار زحمت نباشند توجه فرمودید همکاران محترم که یک عیب و ایراد اساسی در این مسئله

وکیل بکنند میگویند کار بد کرده است خوب هم کار بکنند جرائم مینویسند این که کار شخصی نیست مربوط بتمام مملکت است ما نسیخته ایم رأی داده ایم چهل سال فقط مملکت را دادیم بخارجها با رأی خودمان ما نمیتوانیم تاب بیاوریم که این وجوه صرف راهسازی نشود منطق ما اگر غلط است والا بنده نمیشود از لحاظ تولید امنیت ، بهداشت و راه ما نمیتوانیم مردم بگوئیم که اینها را نخواهید چون بین وزارت کشور و دارائی سازمان برنامه اختلاف میباشد . بین سران دول بزرگ اگر اختلاف بود تا حالا حل شده بود الا ۷ ماه است که این اختلاف باقی است و حل نشده مسئله دیگری که میخواستیم عرض کنم آن اینست : بعضی از روزنامهها نوشته اند که در کارهای سازمان برنامه آقایان و کلا اشکال میکنند برای اینکه منافع و توقعاتی دارند (مهندس جعفرودی - هیچ همچو چیزی نیست) (صدقی - غلط کرده اند که نوشته اند) من از دولت خواهش می کنم همه آقایان خواهش می کنند که در جلسه خصوصی یا خدمت آقای رئیس جلسه خصوصی یا جلسه عمومی بیاورید اسم يك نفر را که يك توقع خصوصی دارد بگوئید و اگر نگفتید هر چه گفتید دروغ است (صحیح است) آقایان از سازمان برنامه چه توقعی دارید؟ توقع راه سازی ، توقع لوله کشی غیر از این است؟ بیائید بگوئید اگر نگفتید راجع به و کلا در مورد سازمان برنامه هر چه گفتید دروغ است (داراب - دولت که نمیگوید) آقایان حاضر نیستید بگوئید (نمایندگان - چرا حاضریم) بیائید در جلسه علنی تمام توقعات تمام تقاضاها را بیاورید بخوانید اگر نبود دروغگو هستید اگر بود ما خائن هستیم تا کی می شود تحمل کرد قلب و خیانت را خوب بیائید و بگوئید (دکتر جزایری - مشروطترین تقاضاها همین تقاضای آقایان است) اگر هستند بیائید بگوئید ما که عرضی نداریم چه عرضی اما اگر دیدید این تقاضاها را میکنیم مادر فشار مردم هستیم مردم بهداشت میخوانند این دانشکده طب امروز بازشده هزار نفر رفتند برای اسم نویسی چهار صد نفر قبول شدند چهار هزار و شصت نفر باید ول بگردند میگوئیم که این بهداشت عمومی جزء برنامه است چهار دانشگاه درست کنید این توقعات است که ما را متهم می کنند تا مجلس را سبک کنند تمام آنهایی که مجلس را سبک می کنند ولو اینکه در مجلس افراد خطا ناری هم باشند باز سبک کردن مجلس به مملکت صدمه میزند این اساس مملکت است و بیاید به این اساس لطمه وارد کرد روزی چوبش را میخورید که خودتان حفظ بکنید بنا بر این

در خاتمه عرایض می خواستم تقاضا کنم در این لایحه ای که امروز مطرح است بنده يك پیشنهادی تقدیم کردم آقایان توجه فرمایند در موقع خودش توضیح خواهم داد بنده يك تبصره کوچولوئی پیشنهاد کردم که دولت مکلف است که راهسازی های مهم راهسازی استانها و راهسازی های نیمه تمام را جز برنامه هفت ساله منظور نماید این پیشنهاد را تصویب فرمایند این مسئله تمام است و اگر تصویب کردند کافی است میروید به کمیسیون سازمان برنامه در کمیسیون سازمان برنامه دقت میکنند و رفتی ما آنجا منافع تمام مردم را حفظ میکنند (انشاء الله) (احسن است) رئیس - آقای معاون وزارت راه (مهندس خسرو هدایت) بنده مقدمه میخوام عرض کنم که آقایان نمایندگان محترم که در وزارت راه به بنده مراجعه فرمودند مراجعشان منحصر آ برای کارهای عمومی بوده (احسن است) یعنی مربوط به راهسازی و اسفالت و بندر و از این قبیل است و هیچ کار خصوصی به بنده مراجعه نشده ولیکن بنده آنچه را که می خواهم بگویم و تقاضای توجه کنم این است که باین قضیه راههای کشور که مورد علاقه تمام مردم و در عین حال شکایت آقایان است توجه کنید که این بگم تبه برای همیشه روشن بشود که تکلیف طرفین در آتیه معلوم خواهد بود ما وضع راهسازی مان به این صورت است يك راهسازی داریم و یکی هم نگاهداری راه راهسازی يك عنوان عمرانی است سازمان برنامه قبول دارد و پولش را می دهد باین ترتیب که راهسازی را که ساختنش را باین برنامه ۷ ساله ضرورتی تشخیص داده است شروع بساختن میکنند **خلعت بری** - بریر روز در کمیسیون برنامه بنده رادعوت کردند آقای رئیس سازمان برنامه خودشان فرمودند که بنده هم این جزء عمران حساب نمیشود (زنک رئیس)

معاون وزارت راه - آقای معاون وزارت راه (مهندس خسرو هدایت) بنده مقدمه میخوام عرض کنم که آقایان نمایندگان محترم که در وزارت راه به بنده مراجعه فرمودند مراجعشان منحصر آ برای کارهای عمومی بوده (احسن است) یعنی مربوط به راهسازی و اسفالت و بندر و از این قبیل است و هیچ کار خصوصی به بنده مراجعه نشده ولیکن بنده آنچه را که می خواهم بگویم و تقاضای توجه کنم این است که باین قضیه راههای کشور که مورد علاقه تمام مردم و در عین حال شکایت آقایان است توجه کنید که این بگم تبه برای همیشه روشن بشود که تکلیف طرفین در آتیه معلوم خواهد بود ما وضع راهسازی مان به این صورت است يك راهسازی داریم و یکی هم نگاهداری راه راهسازی يك عنوان عمرانی است سازمان برنامه قبول دارد و پولش را می دهد باین ترتیب که راهسازی را که ساختنش را باین برنامه ۷ ساله ضرورتی تشخیص داده است شروع بساختن میکنند **خلعت بری** - بریر روز در کمیسیون برنامه بنده رادعوت کردند آقای رئیس سازمان برنامه خودشان فرمودند که بنده هم این جزء عمران حساب نمیشود (زنک رئیس)

کرده فشار می آورند نه فقط آن خاک را می کنند جاده را هم میکنند ما بیش بینی کردیم که باینم در هر راهی در مقصد بار را کنترل کنیم که اینها بیش از ظرفیت معین بار نزنند و ما خواستیم قیانهای باسکول برقی درست کنیم که بشود کامیونها را کشید ما نتوانستیم این فکر راهملی کنیم چون موضوع راهها تنها نبود اینها سرمایه شان هم با این وضع از بین می رود ولی این نشد چون میزان کامیون و اینها در بین بود بنابراین ما نمی بایستی ادامه بدهیم نگاهداری راهها از کارگر و غیره هر قدر هم کم بکنیم چه کارگر اضافه بکنیم وجه کم بکنیم این پول بهر مورد و فایده ندارد نظرم این است که نگاهداری راهها را مکانیزه بکنیم و یک گروهائی تشکیل داده ایم که دارای یک بول دوزور، یک دل مکانیک و یک کامیون باسکولان هستند (دکتر جزایری- کامیونها را مأمورین شهر بانی بعد از گرفتن پول رد میکنند و روزی هزار تومان میگیرند) ماهوز آن صلاحیت را نداریم اگر قرار بشود باید اجازه بگیریم و قانون بگذاریم یکی از نکاتی که ما بایستی عمل بکنیم مکانیزه کردن نگاهداری راههاست که اقلاً باین وضعی که پیش آمده است بتواند مؤثر واقع شود و الا باین وضعی که آقایان دیده اند نگاهداری راهها هیچوجه در مقابل این جربانات تأخیری ندارد (تیمورتاش - راجع باسفالت شهرها بفرمائید) یک نکته ای که میخواستم خدمت آقای اسلان خلعت بری توضیح بدهم آن توانائی خرج است الان تا آخر سال ۳۴ بانوجه آنچه که سازمان برنامه بما میدهد ما توانائی خرجمان هم بیش از ده میلیون تومان نیست حتی میشود بیش بینی کرد شاید تمام این ده میلیون تومان هم خرج نشود فقط آنچه میشود اطمینان داد اینست که این اعتبار بمصرف راههایی که در درجه اول اهمیت و ضرورت است برسد و تکلیف اسفالت شهرهایی که ضرورت فوری دارد و متضمن نگاهداری راههاست و بنده خیال میکنم که با تصویب این اعتبار و با کومکی که سازمان برنامه بما میکند و برنامه هائی که طرح میشود هنگی انجام بشود و اسفالت بعضی شهرها که ضرورت قضی دارد انجام بشود

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم ملایدرک که لا یتیک آله من خیلی خوشوقتیم که امروز این لایحه را می بینم که مفهوم موافق و مخالف درش نیست بلکه مفهوم حلاجی است برای اینکه فرمایشات جناب آقای اسلان خلعت بری یک قدری مطلب را روشن کرد در تمام قسمتها موافق بودند من خوب بود ایشان موافق می بودند من میامدم مخالف صحبت میکردم بیاناتشان

یک قسمت موافق بود و یک قسمت بعنوان مخالف بود فرمایشات معاون محترم وزارت راه هم این معنی را داشت یعنی امروز ما نشستیم حقیقتاً یک لایحه ای را از نظر افاده و استفاده مردم داریم حلاجی میکنیم بدون اینکه نظر مخالف و موافق آن مفهومی را که ظاهر آ دارد داشته باشد بنده جناب آقای اسلان خلعت بری با کلیه فرمایشات شما موافقم و خودم حاضر و ناظر بودم که اگر مردم محترمی وقتی علیه حضرت فقید رضوان الله علیه میخواست راه آهن را بسازد حساب کردند یکی از تجار محترم که فرزند بیروندش در این مجلس وکیل است و مرحوم حاج امین الضرب هم بودند آن مرد هم بود عده ای بودند در آنجا نشستند حتی این مرد پیشنهاد کرد که من راههای صاف را به کیلومتری ۸۰ هزار تومان و راههای کوهستانی را به کیلومتری ۶۰ هزار تومان این صحبت شد گفتند نمیشود و باید ایشطور بشود خوب شد ۲۳ هزار کیلومتر روی آمار در زمان شاهنشاه فقید با آن بودجه محدود دوست و چند میلیون تومانی تمام مملکت راهسازی شد و برای اتصال قراء و قصبات قانون تقسیمات کشوری که بنده را خواستند و بردند بوزارت کشور مدتی هم زیر دست جناب آقای حاج عزاله مالک اردلان سلمه الله تعالی کار می کردیم برای اینکه این قانون را بمنصه عمل در بیاریم چرا بنده باین ده میلیون تومان بعنوان موافق نام نوشتم مدتی بود با آقای سر لشکر انصاری مذاکره میکردیم که راههای مازندران و گرگان و استرآباد استرآباد میگویم امید وارم چون آنجا در تقسیمات کشوری سعی کنیم که بعد همین نام بنامیم انشاء الله برای اینکه از آنجا علما و ادبای زیادی بیرون آمده و نام ادبا و علمارا ما از بین نبریم ناچاریم بر گردیم به اسم اصلیش این راهها را باید نگاهداری کرد وضعیت طوری است که اگر این اتصال قطع شود باین اعتبارات کم ما نمیتوانیم جریان بکنیم خیلی خوش آمد از آقای اسلان خلعت بری که گفتند اگر و کیلی برای حوزه انتخابی خودش آمد زحمت کشید گناه نکرده بنده آمدم به آقای سر لشکر انصاری عرض کردم که هر ادو کنده بپندر گزوراه بندرشاه بکرد کوی طوری است که در زمستان بکلی قطع میشود این تر کمنها یک وضعیتی دارند خود ایشان تشریف بردند دیدند آنوقت توجه کردم باین موضوع که فرمودند که آیا این اعتبار عمرانی است که باید سازمان برنامه بپردازد یا این اعتبار نگاهداری است اینرا ناچارم متذکر شوم چون ذهنم مشو بشد چون در فرمایشاتشان فرمودند برای یک کیلومتر ۴۰ هزار تومان

در نظر گرفته اند اگر فرض کنیم این راه عرضش ده متر است متری ۴ تومان میشود و بنظر من خیلی عجیب میاید و خرج آن ایشطورها نیست در صورتی که ده متر باشد البته ممکن است در بیابانها دوراه ساخته شود که تمام راه حداقل ده متر عرض داشته که پس از اینکه ساخته شد در ایاب و ذهاب اینقدر سراس پیدا نشود ماشینها سریعها بهم نزنند اینقدر جان مردم تلف نشود برای اینکه دره باریک است و برای اینکه راه اساسی نیست اینرا باید طوری آقای معاون وزارت راه توضیح بدهند که آتھائی که میآیند و مناقصه را میبرند از روی چه قاعده ای کار میکنند متر کوبی چقدر تمام میشود کجا سنگریزی دارد و کجا باید زیر سازی بشود کجا سنگ ندارد باید سنگ را از دور بیاورند اینها قیمتش این نیست اما این ده میلیون تومان آقا توضیح دادند صرفاً برای تعمیر راهها و تهیه کردن لوازم است قدس سره اینعمل را کرده نادر هم اینکار را کرده حتی بر نخورد بکاشی ها نایب حسین کاشی هم از آنجا حمله کرد بطیس (عبدالرحمن فرامرزی - این بضرشان نیست چون حمله کرده شکست نخورده) ولی من او را شکست دادم بوسیله مرحوم حاج قسمت جیرفت بسازند سالی هفت هشت میلیون لیره پول پیدا میکنند از مجل زغال سنگ یقین دارم که از ده میلیون چهار میلیون آن شاید بمصرف خرید ماشین آلات میرسد جناب آقای معاون وزارت راه گویند بنده هم باشما موافقم همین جوابی که یک نفر کامیونچی میدهد که من دو تن را هشت تن میبرم اینکار البته راه ها را خراب میکنند این پول مملکت است این پولی است که با خون دل بدست میآید اینجا شما می آید یک ساعت توضیح میدید که نمایندگان قانع بشوند متوجه بشوند و تصویب بکنند آنوقت سه چهار نفر استفاده چی بیایند و این راهها را خراب کنند این معنی ندارد پس باید طوری قانون را وضع کرد و طوری اطراف را دید و طوری ماس برقو این جزئی کرد که شما از این قانونی که میگذازانید حدا کثرا استفاده نکنید و قانونی که نمایندگان محترم رای داده اند مانع نشوید مانع را بر طرف کنید مقتضی موجود است شما هر وقت برای مملکت برای اصلاحات مملکت برای راهسازی مملکت وقتی با آن تشریحی که فرمودید و خیلی تشریح صحیحی بود لایحه ای بیارید تمام نمایندگان محترم رای میدهند اما شما هم موافق را باید رفع کنید معایب را هم رفع کنید اینها را بسایند استنادت ها جلوگیری کنند مأمورین ژاندارمری باید جلوگیری کنند طوری که پول گیری هم نباشد که مأمور دروازه نگوید بده بیا برو مثل آن باسبان نباشد که از دور اشاره کند دو تومان بده و برو راستی امروز یک موضوعی داریم که باید حلاجی کنیم

فلامیفرمائید این ده میلیون کافی است برای شما و این تشریحی که آقای اسلان خلعت بری برای شما کردند این شش هزار کیلو متر به اینصورت کیلومتری چهار صد هزار تومان البته ممکن است در بیابانها دوراه ساخته شود که تمام راه حداقل ده متر عرض داشته که پس از اینکه ساخته شد در ایاب و ذهاب اینقدر سراس پیدا نشود ماشینها سریعها بهم نزنند اینقدر جان مردم تلف نشود برای اینکه دره باریک است و برای اینکه راه اساسی نیست اینرا باید طوری آقای معاون وزارت راه توضیح بدهند که آتھائی که میآیند و مناقصه را میبرند از روی چه قاعده ای کار میکنند متر کوبی چقدر تمام میشود کجا سنگریزی دارد و کجا باید زیر سازی بشود کجا سنگ ندارد باید سنگ را از دور بیاورند اینها قیمتش این نیست اما این ده میلیون تومان آقا توضیح دادند صرفاً برای تعمیر راهها و تهیه کردن لوازم است قدس سره اینعمل را کرده نادر هم اینکار را کرده حتی بر نخورد بکاشی ها نایب حسین کاشی هم از آنجا حمله کرد بطیس (عبدالرحمن فرامرزی - این بضرشان نیست چون حمله کرده شکست نخورده) ولی من او را شکست دادم بوسیله مرحوم حاج قسمت جیرفت بسازند سالی هفت هشت میلیون لیره پول پیدا میکنند از مجل زغال سنگ یقین دارم که از ده میلیون چهار میلیون آن شاید بمصرف خرید ماشین آلات میرسد جناب آقای معاون وزارت راه گویند بنده هم باشما موافقم همین جوابی که یک نفر کامیونچی میدهد که من دو تن را هشت تن میبرم اینکار البته راه ها را خراب میکنند این پول مملکت است این پولی است که با خون دل بدست میآید اینجا شما می آید یک ساعت توضیح میدید که نمایندگان قانع بشوند متوجه بشوند و تصویب بکنند آنوقت سه چهار نفر استفاده چی بیایند و این راهها را خراب کنند این معنی ندارد پس باید طوری قانون را وضع کرد و طوری اطراف را دید و طوری ماس برقو این جزئی کرد که شما از این قانونی که میگذازانید حدا کثرا استفاده نکنید و قانونی که نمایندگان محترم رای داده اند مانع نشوید مانع را بر طرف کنید مقتضی موجود است شما هر وقت برای مملکت برای اصلاحات مملکت برای راهسازی مملکت وقتی با آن تشریحی که فرمودید و خیلی تشریح صحیحی بود لایحه ای بیارید تمام نمایندگان محترم رای میدهند اما شما هم موافق را باید رفع کنید معایب را هم رفع کنید اینها را بسایند استنادت ها جلوگیری کنند مأمورین ژاندارمری باید جلوگیری کنند طوری که پول گیری هم نباشد که مأمور دروازه نگوید بده بیا برو مثل آن باسبان نباشد که از دور اشاره کند دو تومان بده و برو راستی امروز یک موضوعی داریم که باید حلاجی کنیم

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی نسبت بلاجه وزارت راه بعد از اظهارات یک مخالف بیک موافق کفایت مذاکرات رایشتهدامی نمایند معتمد رضا خرازی

مسهودی (منشی) - آقایان صدر - زاده دولت آبادی عبیدی نوری صادق تراقی هم همین پیشنهاد را کرده اند ولی پیشنهاد آقای خرازی مقدم است

رئیس - آقای خرازی (عده ای از نمایندگان - مخالفی نیست) آقای فرامرزی مخالفید ؟

عبدالرحمن فرامرزی - بله

رئیس - آقای خرازی بفرمائید خرازی - بطوری که همکاران محترم مستحضرهاستند مرصلات و ارتباط یکی از مسائلی است که باعث پیشرفت ملتها و کشورها خواهد بود متأسفانه در مملکت ما باین قضیه حیاتی باید گفت توجه نشده روز بروز عوض اینکه ما در این قسمت ها جلوی برویم عقب خواهیم رفت امروز در تمام دنیا حمل و نقل هوائی حمل و نقل دریائی حمل و نقل باره آهن حمل و نقل از طریق خشکی مورد توجه است ما در مملکت ما باینکه وزیر راه و معاونش کمال توجه را دارند که یک کارهایی در روزگار راه مخصوصاً در راههای خشکی بکنند ولی متأسفانه می بینیم که روز بروز وضعیت راههای ما عقب تر می رود سابق در زمان اعلیحضرت رضا شاه کبیر چون ایشان با اتومبیل مسافرت میکردند در جاهائی که تشریف فرما میشدند بطور موقت راهها را درست می کردند ولی حالا چون اعلیحضرت شاهنشاه باطیاره مسافرت میکنند دیگر هیچ انتظاری نیست که این راههایی هم در زمان اعلیحضرت فقید درست میشد مذاکرات دادم برای این مسئله است که چون وزارت راه نسبت باین لایحه تقاضای فوریت کرده است و آقایان رأی فوریت داده اند تقاضا کردم که آقایان مذاکرات را کافی بدانند و یک کمکی بوزارت راه بشود چون حالا اگر وزارت راه به راهسازی اقدام نکنند برمی خورد بمراههای آذردوی و بهمن که نشود راهسازی کرد ضمناً بنده می خواستم از حضور جناب آقای معاون وزارت راه استعاده کنم ببینید برای ما شرم آور است اینطرف بصره و اینطرف خر مشهر است سالهای سال است که وزارت راه موفق نشده است راه بین خر مشهر و اهواز را درست بکنند یا فرض بفرمائید مردم را مجبور میکنند که مال التجار در را در بندر شاهپور تغلیه کنند بندر شاهپور انبار ندارد ...

رئیس - در کفایت مذاکرات صحبت بفرمائید

خرازی - در کفایت مذاکرات است می خواهم توجه دولت را جلب کنم

تجار را مجبور میکنند مال التجاره خودشان را در بندر شاهپور تغلیه کنند در صورتیکه راه هم منحصر بر راه آهن است و راه آهن وسیله حمل مال التجاره مردم را ندارد و وزارت راه هم نمی آید یک راه از بندر شاهپور باهواز سازد که مردم راحت بشوند و اینقدر از حیث راه آهن در مضیقه نباشند و بنابراین بنده تقاضا دارم آقایان کمک بکنند و باین لایحه رای بدهند که وزارت راه این راهها را زودتر درست بکند

عبدالرحمن فرامرزی - بنده نو بتم را با آقای تراقی دادم

رئیس - آقای تراقی

تراقی - بنده خودم پیشنهاد کفایت مذاکرات دادم و علت اینکه بعنوان مخالف صحبت میکنم اینست که جناب آقای خرازی درست توضیح ندادند این لایحه دیگر مانعی ندارد و همین طور که جناب آقای معاون وزارت راه توضیح دادند بین این وجه هیچ اختلافی نیست (شمس قنات آبادی - اصلاً بین سازمان برنامه و دولت هیچ اختلافی نیست آشتی کردند در دولت علیه) قرارداد جان مولم برای راههای اساسی است از سال اول سیصد کیلومتر برای سالهای بعد دوهزار کیلومتر است اگر ما سیصد کیلومتر راه سال اول داشته باشیم البته وزارت راه راههای درجه اولی را شروع کرده که مطابق همان اصولی که شش هزار کیلو متر گذاشته شده است ۲۴۰ میلیون سازمان برنامه تصویب کرده است که فعلاً مصرف شود آنچه که مورد بحث است الان ۲۴۰ میلیون است و البته مطابق نظری که خود سازمان داده ۳۰ هزار کیلومتر راه اصلی لازم دارد سازمان هم مخالف این نظر نیست عملی که جان مولم خواهد کرد نظر باینکه یک نقشه خیلی وسیعی برای راههای اساسی کشیده اند و وزارت راه کار خودش را میکند خوشوقتی اینست که جناب آقای وزیر راه مرد شریفی هستند و کار فعلیشان هم منظم است و این کار را بطور خوب دارد از پیش میبرد یعنی راههای درجه اول دارد ساخته میشود فعلاً بنده می خواستم تقاضا کنم از آقایان چون هیچگونه اختلافی در بین نیست باین لایحه زودتر رأی داده شود که وزارت راه بموقع بتواند اقدام کند و اما آقای شوشتری فرمودند ده میلیون کم است همین اظهار را بنده با آقای وزیر راه در کمیسیون کردم فرمودند که استعداد خرج کردن بیش از ده میلیون را نداریم و این کافیست آقای فرامرزی هم فرمودند راجع بپندر لنگه و لار تذکری بدهم و همینطور راجع براه ورامین که همین اسفالتی که شده بوشی

خواهند بدهند اجازه نمیدهد دوتا موافق و دوتا مخالف صحبت کند که یک خورده مطلب روشن بشود یک پیشنهاد کفایت مذاکرات میدهند و بعدم ختم میشود باین جهت بنده پیشنهاد میکنم این لایحه تاجله دیگر مسکوت بماند تا با کمیسیون برنامه و راه تماس بگیریم ببینیم چرا اینها اجازه داد چرا اینها اجازه نداد و در جلسه دیگر رأی بگیریم

جناب نقر از نمایندگان - پیشنهادشان را پس گرفتند

رئیس - آقای نقابت پس گرفتید ؟

نقابت - مقاصدمان را پیشنهاد میدهم پس گرفتیم

۵- اخذ رأی و انتخاب بکفر جهت عضویت در شورای بینه های اجتماعی

رئیس - عده ای از آقایان تقاضا کرده اند قبل از این که پیشنهادات قرائت بشود نسبت با انتخاب یک نفری که باید تعیین کرد برای بینه های اجتماعی رأی گرفته شود (صبح است - صبح است) آقایان گفته باین نظر موافقت می کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد فعلاً سه نفر به حکم قرعه تعیین میشوند برای نظارت و آقای مسعودی هم از هیئت رئیسه در نظارت شرکت دارند (اقتراع بعمل آمد آقایان عبیدی نوری و صدقی و مهندس ظفر تعیین شدند)

رئیس - شروع میشود باخذ رأی (اسمی آقایان نمایندگان بوسیله آقای مسعودی (منشی) بترتیب ذیل اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان : امیر تیمور . اورنگ . دکتر بینا . کریمی . پناهی . دکتر حکمت . شادمان . حمیدیه . دکتر عدل . صفاری . عبادت ربتی . عبدالصاحب صفائی . خرازی . محمود افشار . محمود رضائی . حمید بختیار . موسوی . صادق بوشهری . مصطفی کاشانی . زنگنه . مهدوی . عبد - الرحمن فرامرزی . افضی . خزیمه علم پیراسته . دکتر شاهکار . مهندس جفرودی . تقضی . عباسی . ایلخانی زاده . دکتر سید امامی . دکتر وکیل . سلطاننراد . بختیار . تیمورتاش . بوداغبان . افشار صادقی . صامی . شمس قنات آبادی . صدرزاده . بزرگنیا . داراب . دکتر پیرنیا . حسن اکبر . برومند . شوشتری . قرکزاو . دولت شاهی . دولت آبادی . امیر احتشامی . اردلان . بهادری . درخشش بهجانی . توماج . مشایخی . شبانی . عاملی . اخوان . مصطفی ذوالفقاری . قرشی . لاری حسن کاشانیان . کدیور . شادلو . دکتر افشار . اسلان خلعت بری . دکتر جزایری . حاجری زاده . هدی . محمود ذوالفقاری . نقابت . عبدالله ابراهیمی . حرب شبانی

دهقان . مرضی حکمت . استخر . کیو فرود . صراف زاده . عبیدی نوری . نیاظفر کیکاوسی . نایف الاسلامی . صدقی . محمد علی مسعودی . باقر بوشهری . جلیلی مسعودی

(مهرهای تفتیشیه و اوراق رأی شماره شده ویس از قرائت نتیجه بدین قرار بود) مهره تفتیشیه ۸۸ اوراق رأی ۸۸ آقای صراف زاده ۶۸ رأی آقای دکترا فاشا ۱۹ رأی ورقه سفید یکبرگ رئیس - آقای صراف زاده با کثرت ۶۸ رأی از طرف مجلس بعنوان نمایندگان در بینه های اجتماعی انتخاب شدند (مبارک است)

۶. بقیه مذاکره در لایحه اجازه پرداخت یکصد میلیون ریال جهت راهسازی رئیس - پیشنهادات لایحه وزارت راه قرائت میشود: (شرح زیر قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد اصلاحی ذیل را تقدیم میدارد به از کله راهسازی (آخر سطر چهارم) عبارت اینطور اصلاح شود: دولت مکلف است از اعتبارات سازمان برنامه علاوه الخ ...

اردلان رئیس - آقای اردلان از آقایان معتمد متوجه است تشکیلاتی که ضمیمه وزارت خانه است اینها نمیتواند مستقیماً طرف مستقیم و قانونی مجلس شورای ملی واقع بشوند بنا بر این بنده اینجا عبارتی یعنی شاید اصلاح اساسی هم باشد کردم ونوشتم دولت مکلف است از اعتبارات سازمان برنامه این پول را در اختیار وزارت راه بگذارد و تنها میبکشم که آقایان موافقت بفرمائید

و دولت هم متوجه باشد که همیشه در لایحه خودش چیزی بنویسد که واقعاً مسئولیت را برای خود او ایجاد بکند (صحیح است) ضمناً میخواستیم توجه جناب آقای معاون وزارت راه را باین نکته جلب کنیم که اینجا صحبت از راهها شد و همینطور که خودتان تصدیق فرمودید یک قسمتی بجان مولم واگذار شده و یک قسمت هم با سازمان برنامه است که اعتبار در اختیار آن میگناید و یک قسمت هم باقی است که این اعتبار را خواسته اند و چون در مذاکراتی که شد از یک راه اساسی بین کرمانشاه و کردستان و آذربایجان صحبت نشد و این راه یک راهی است که هم تجارتنی و هم سیاسی و هم اقتصادی است و از هر جهت بخواهیم در نظر بگیریم صحبت کنیم طرف احتیاج است

در دوره اعلیحضرت فقید چند پل اساسی در این راه ساخته شد در حالی هم که بنده وزیر راه بودم یک اعتباری برای این کار گذاشتم از آنسال تا بحال ناتمام مانده و هم چنین راه سنندج و مریران و پنجوین که راهی است که تجارت کردستان را رونق میدهد بنده استدعا میکنم که وزارت راه توجه بکند که از این اعتبارات بصرف این دوره برسند (صحیح است) رئیس - رأی گرفته میشود باین پیشنهاد اصلاحی آقای اردلان آقایان که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهاد دیگر قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد) ریاست محترم مجلس شورای ملی تبصره زیر را پیشنهاد مینماید: تبصره دولت مکلف است از مبلغ یکصد میلیون ریال اعتبار پیش بینی شده در ماده واحده راههای اساسی حومه اطراف تهران را که خود اهالی از اعلا کارگر و غیره هر گونه کمک و مساعدت خواهند نمود دایر و تعمیر و اصلاح نماید.

خرازی رئیس - این پیشنهاد بعقیده بنده وارد نیست اولاً معلوم نیست که مردم مساعدت بکنند اما راههای اساسی راه قم ، راه سازندران ، راه قزوین و راههای دیگر است پیشنهاد دیگری قرائت میشود: (شرح زیر قرائت شد) مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی اینجانب پیشنهاد میکنم که بماد واحد پیشنهادی وزارت راه تبصره ذیل اضافه شود: تبصره دولت مکلف است راهسازی های اصلی همچنین راههای استانی و راه های نیمه تمام کشور را ضمن برنامه هفت ساله کشور منظور نماید.

رئیس - آقای خلعتبری پیشنهاد میکنم آقایان توجه بفرمائید (عبدالصاحب صفائی - خودتان پیشنهادتان را دومرتبه بخواهید) استدعا میکنم توجه بفرمائید که اگر بیان آقا در خواندن پیشنهاد رسا نبود حالا توجه بفرمائید پیشنهاد بنده اینست که دولت مکلف است راهسازیهای اصلی مهم هم علاوه شود بهتر است همچنین راههای اساسی و نیمه تمام کشور را ضمن برنامه هفت ساله کشور منظور نماید (مهندس جفرودی - مرقوم بفرمائید غیر از ۶ هزار کیلومتر) بله قربان همینطور است توجه بفرمائید بنده اولاً از جناب آقای معاون وزارت راه گله مندم که توضیحاتشان طوری بود که ممکن است سوء تفاهم بشود بنده این بیانات را اینجا برای کمک بوزارت راه کردم برای اینکه وزارت راه برنامه دولت را که قشادش کمک مردم

است در راهسازی بتواند اجرا کند و بیانی بر نرورد (شوشتی - بنده توضیح دادم) چنانچه مالی هم که توضیح کافی دارم بخواستم بلاجه دولت توجه کافی بفرمائید لایحه دولت میگوید سازمان برنامه متأسفانه برای تمام اقلام اعتباراتی که مورد احتیاج وزارت راه است مجوز خرج ندارد چرا مجوز خرج ندارد برای اینکه در بالا گفته است که وزارت دارائی میگوید من راهسازی را اعم از راهسازی نیمه تمام و نگاهداری راه ها و سایر چیزهایی توانم بکنم و این اختلاف پیش آمده که این لایحه به جاس آمده است خودشان گفته اند که یک میلیون تومان هم از سازمان برنامه گرفتیم آن ۹ میلیون تومان را دوسه ماه تقلا و تلاش و کلاسیب شده گرفتیم و الا باین آسانی بشما نمیدادند حالا هم بدلیل اینکه برای ده میلیون مجوز خرج میخواستیم پس شما در زمان حاضر مجوز ندارید و ما میخواستیم بشما کمک کنیم که مجوز پیدا کنید.

حالا پیشنهاد بنده چیست؟ پیشنهاد بنده این است که این راهسازی های اصلی کشور مثل فرض بفرمائید از اینجا بفارس و شیراز و بندر یا از اینجا بتهران یک راه اساسی اصلی است یک راههایی هست در داخله استانهاست شهرها و بلوکات استانها را بهم وصل میکنیم یک راههایی است که بنده تمام است در غرب و در جنوب همانطوری که فرمودند راه هراز است یک مهمانخانه ای آنجا هست که الان با ۵۰ میلیون هم ساخته نمیشود و این راه است که آنوقت بیست میلیون تومان برایش خرج شده است و این راهها نیمه تمام است حالا بنده میخواهم تأمین کنم که شما بتوانید در سال آینده و امسال پول بدهید و اگر پیشنهاد بنده در انصوب بفرمائید نمیتوانید پول بدهید حالا دلایلش را عرض میکنم خوب دقت بفرمائید یک قرارداد با جان مولم دارید برای ۶ هزار کیلومتر بنده باره سازی برای کشور مخالف نیستم و مفید میدانم اما برای راهسازی جان مولم ۶۸ میلیون تومان سازمان برنامه اعتبار داده است اجازه بفرمائید آقای صفائی تقاضا میکنم توجه بفرمائید برای آن راهسازی ۶۸ میلیون تومان اعتبار تأمین شده و ۸ میلیون ایره سازمان برنامه میتواند در حدود یک هشت میلیون ایره و یک ۶۸ میلیون تومان پول بپردازد که کمیسیون سازمان برنامه هم تصویب کرده است حالا راههای دیگر ایران اعتبارش تصویب شده نیست پیشنهاد بنده این است که دولت این برنامه راهسازی که برای استانها دارد و برای تمام استانهای ایران است و یک نواقصی هم هست که جناب آقای نقابت گفته اند که راههای خوزستان در این منظور شده است دولت برنامه جامع راهسازی خودش را بنده بکمیسیون برنامه (صحیح است) توجه بفرمائید بنده عرض میکنم که

یک عمل مستقل جدا گانه بکنند این برنامه را تقدیم مجلس میکنند جز علاوه بر نامه ۷ ساله بدمیرود در کمیسیون برنامه کمیسیون برنامه این مواد را رسیدگی میکند فرض بفرمائید ۸۰۰ میلیون تومان اعتبار خواست میروم به کمیسیون برنامه کمیسیون برنامه که نماینده مجلس است مورد اعتماد ما هستند رسیدگی می کنند شهرستانهایی که راه ندارند راهشان را تأمین میکنند آنها را که زیاد است تمویل میکنند آنها را که لازم است قوری میکنند آنها را مطالعه میکنند میگویند آقامان باید ۱۶ میلیون تومان تصویب میکنیم آنوقت این راهها یکساله نباید ساخته شود این سالانه باید ساخته شود بنابراین در سالهای متعدد وقت پیدا میشود عمل پیدا میشود نمره اش این میشود که با ایند میلیون تومان ششصد میلیون تومان برای کارهای دیگر هزار میلیون تومان پول برنامه عملیات عمرانی است آقایان دیگر پولی باقی نمی ماند توجه بفرمائید اما اگر این اقلام صرفت و سازمان برنامه اعتبارش را تصویب کرد حقوق مردم استانها و شهرستانها تأمین میشود و این تقاضای زیادی نیست از دولت حتی نمیکرد تجاوز به یکس نیست مامیگوشیم که این را بدهید بکمیسیون برنامه کمیسیون برنامه تصویب کند بعد بیا بدین مجلس مجلس تصویب کند بنا بر این هیچگونه نگرانی ندارد اعتباراً که تأمین شد پس گرفتنی نیست اگر تأمین نشد صرف کارهای دیگر میشود اگر صرف کارهای دیگر شد و برای استانها رسید ما مسئول هستیم پیشنهاد بنده این است دولت مکلف است راهسازی های اصلی اگر اجازه بفرمائید لفظ (مهم) هم اضافه شود و همچنین راههای استانی هم انهایی که عرض کردم بین استانهاست در برنامه وزارت راه هم تصویب شده است تمام کشور را ضمن برنامه هفت ساله کشور منظور نمایند وقتی منظور کرد تازه میروید کمیسیون سازمان برنامه بنابراین بنده پیش از این عرضی ندارم کلامه هم راه هم پیشنهادم اضافه کردم

صراحی - حذف کنید کش دار میشود رئیس - آقای معاون وزارت راه بنده نمیدانم چه شده و تأسف هم دارم که آقای اردلان خلعتبری کله کردند بنده در توضیحاتی که دادم خواستم بدانند که وضع راهسازی دارد و برای تمام استانهای ایران است و یک نواقصی هم هست که جناب آقای نقابت گفتند که راههای خوزستان در این منظور شده است دولت برنامه جامع راهسازی خودش را بنده بکمیسیون برنامه (صحیح است) توجه بفرمائید بنده عرض میکنم که

تنظیم شده مبتنی که برای راهسازی پیش بینی کردند ۸۷۴۱ میلیون ریال است قراردادی که با جان مولم منعقد شده است برای اینکه ساختمان ۶ هزار کیلومتر را نظارت کند و در نتیجه ساخته بشود برای آن ۱۶ هزار کیلو متر ۱۱ هزار میلیون ریال پول لازم است و آنوقت بنده استفاده میکنم و تذکر میدهم که با این ترتیب ساختمان راه درجه یک به عرض ۹ متر که ۷ متر ش اسفالت بشود که جان مولم نظارت خواهد کرد از قرار کیلومتری ۱۶۰ هزار تومان تمام میشود ۴۰۰ هزار تومان و راههایی که ما میسازیم که البته بآن درجه نیست از حیث عرض و مشخصات فنی و برای ما در حدود کیلومتری ۸۰ هزار تومان تمام میشود بنابراین رقم چهارصد هزار تومان وجود خارجی ندارد راههای درجه یک که بوسیله جان مولم ساخته میشود کیلومتری ۱۶۰ هزار تومان تمام میشود بعضی ۹ متر و ۷ متر اسفالت عرض کنیم پس توجه بفرمائید که برای آن ۶ هزار کیلومتر راه ۱۱ هزار میلیون ریال پول لازم دارد در حالی که سازمان برنامه برای هفت سال اعتباری که پیشنهاد قابل عمل نیست زیرا از یک طرف به طور کلی دولت و وزارت راه موظف است که برنامه های تعمیر و اصلاح و ایجاد کلیه طرق و شوارع ایران در برنامه اش بگذارد این وظیفه اش است و اما اگر ما بخواهیم کلیه اصلاحات را دولت بدون مدت و مبلغ در نظر بگیرد طبعاً عملی نخواهد شد سازمان برنامه ذهن همه آقایان را یک کمی متوج کرده است زیرا کمتر خواسته است گوش بعرف حسابی بدهد این کمتر گوش دادن نتیجه اش این شده که از هر طرف آقایان نمایندگان میخواهند یک عملی بکنند که سازمان برنامه از تیرش در نرود ولی غافل از اینکه وقتی بخواهند در بروند باماده و پیشنهاد صریح قانون و همه مقررات عمل نمی کنند ما صریح قانون داریم که سازمان برنامه را ملزم بیک عملی کرده است و سازمان انجام نداده است بنابراین اگر ما بخواهیم در ماده واحده این موضوع را در نظر بگیریم که کلیه راههای استانی را سازمان برنامه بدون توجه به مدت و مبلغ مکلف است بسازد این پیشنهاد بغودی خود عمل نمیشود بنا بر این بنده استدعا میکنم این پیشنهادتان در قانون سازمان برنامه گنجانده شود و موافقت بفرمائید که این ماده واحده بهمین صورت از لحاظ اینکه زمستان در پیش است و طرق و شوارع ما محتاج بیک مرتت سریو است این را همین صورت انجام بدهند و موضوع اصلاح کلیه طرق و شوارع و طرز تنظیم برنامه او را در قانون سازمان برنامه در نظر بگیریم تا اینکه نظر آقا در آنجا غلط است حمل خاک شیرین باید بشود از اهواز ساخته شود و از اوزل آوریل هم راه سازی شروع خواهد شد برای اینکه طیفناهی احتمالی کرخه و کارون در بین نباشد راه بندر شاهر و اهواز هم جز برنامه

است و ساخته خواهد شد بندر لنگه هم جناب آقای فرامرزی باید بصورت یک بندر اساسی ساخته بشود و راهش که ساخته میشود راه کرمانشاه به تیریز هم که جناب آقای اردلان فرمودند مورد کمال علاقه وزارت راه است و الان درست ساختمان است همچنین راه سنندج و مریران هم ساخته خواهد شد و عرض کردم چون لایحه برنامه میاید بمجلس شورای ملی بنده خیال می کنم این مطلب و این پیشنهاد در آنجا مناسب تر است رئیس - آقای صفائی مخالفید با این پیشنهاد بفرمائید جناب آقای اردلان خلعتبری از این که حسن نیت و توجه این پیشنهاد را فرمودند جای شکی نیست و اینکه همه آقایان موافقت اصولاً از لحاظ اینکه همه راههای مهم استانها در برنامه گذارده شود آنها هم نیست ولی دونکته بنظر بنده از نظر جناب آقای اردلان خلعتبری محروم شده یکی مدت و دیگری مبلغ و اگر توجه به مدت و مبلغ میفرمودند میدیدند که بغودی خود این پیشنهاد قابل عمل نیست زیرا از یک طرف به طور کلی دولت و وزارت راه موظف است که برنامه های تعمیر و اصلاح و ایجاد کلیه طرق و شوارع ایران در برنامه اش بگذارد این وظیفه اش است و اما اگر ما بخواهیم کلیه اصلاحات را دولت بدون مدت و مبلغ در نظر بگیرد طبعاً عملی نخواهد شد سازمان برنامه ذهن همه آقایان را یک کمی متوج کرده است زیرا کمتر خواسته است گوش بعرف حسابی بدهد این کمتر گوش دادن نتیجه اش این شده که از هر طرف آقایان نمایندگان میخواهند یک عملی بکنند که سازمان برنامه از تیرش در نرود ولی غافل از اینکه وقتی بخواهند در بروند باماده و پیشنهاد صریح قانون و همه مقررات عمل نمی کنند ما صریح قانون داریم که سازمان برنامه را ملزم بیک عملی کرده است و سازمان انجام نداده است بنابراین اگر ما بخواهیم در ماده واحده این موضوع را در نظر بگیریم که کلیه راههای استانی را سازمان برنامه بدون توجه به مدت و مبلغ مکلف است بسازد این پیشنهاد بغودی خود عمل نمیشود بنا بر این بنده استدعا میکنم این پیشنهادتان در قانون سازمان برنامه گنجانده شود و موافقت بفرمائید که این ماده واحده بهمین صورت از لحاظ اینکه زمستان در پیش است و طرق و شوارع ما محتاج بیک مرتت سریو است این را همین صورت انجام بدهند و موضوع اصلاح کلیه طرق و شوارع و طرز تنظیم برنامه او را در قانون سازمان برنامه در نظر بگیریم تا اینکه نظر آقا در آنجا غلط است حمل خاک شیرین باید بشود از اهواز ساخته شود و از اوزل آوریل هم راه سازی شروع خواهد شد برای اینکه طیفناهی احتمالی کرخه و کارون در بین نباشد راه بندر شاهر و اهواز هم جز برنامه

است و ساخته خواهد شد بندر لنگه هم جناب آقای فرامرزی باید بصورت یک بندر اساسی ساخته بشود و راهش که ساخته میشود راه کرمانشاه به تیریز هم که جناب آقای اردلان فرمودند مورد کمال علاقه وزارت راه است و الان درست ساختمان است همچنین راه سنندج و مریران هم ساخته خواهد شد و عرض کردم چون لایحه برنامه میاید بمجلس شورای ملی بنده خیال می کنم این مطلب و این پیشنهاد در آنجا مناسب تر است رئیس - آقای صفائی مخالفید با این پیشنهاد بفرمائید جناب آقای اردلان خلعتبری از این که حسن نیت و توجه این پیشنهاد را فرمودند جای شکی نیست و اینکه همه آقایان موافقت اصولاً از لحاظ اینکه همه راههای مهم استانها در برنامه گذارده شود آنها هم نیست ولی دونکته بنظر بنده از نظر جناب آقای اردلان خلعتبری محروم شده یکی مدت و دیگری مبلغ و اگر توجه به مدت و مبلغ میفرمودند میدیدند که بغودی خود این پیشنهاد قابل عمل نیست زیرا از یک طرف به طور کلی دولت و وزارت راه موظف است که برنامه های تعمیر و اصلاح و ایجاد کلیه طرق و شوارع ایران در برنامه اش بگذارد این وظیفه اش است و اما اگر ما بخواهیم کلیه اصلاحات را دولت بدون مدت و مبلغ در نظر بگیرد طبعاً عملی نخواهد شد سازمان برنامه ذهن همه آقایان را یک کمی متوج کرده است زیرا کمتر خواسته است گوش بعرف حسابی بدهد این کمتر گوش دادن نتیجه اش این شده که از هر طرف آقایان نمایندگان میخواهند یک عملی بکنند که سازمان برنامه از تیرش در نرود ولی غافل از اینکه وقتی بخواهند در بروند باماده و پیشنهاد صریح قانون و همه مقررات عمل نمی کنند ما صریح قانون داریم که سازمان برنامه را ملزم بیک عملی کرده است و سازمان انجام نداده است بنابراین اگر ما بخواهیم در ماده واحده این موضوع را در نظر بگیریم که کلیه راههای استانی را سازمان برنامه بدون توجه به مدت و مبلغ مکلف است بسازد این پیشنهاد بغودی خود عمل نمیشود بنا بر این بنده استدعا میکنم این پیشنهادتان در قانون سازمان برنامه گنجانده شود و موافقت بفرمائید که این ماده واحده بهمین صورت از لحاظ اینکه زمستان در پیش است و طرق و شوارع ما محتاج بیک مرتت سریو است این را همین صورت انجام بدهند و موضوع اصلاح کلیه طرق و شوارع و طرز تنظیم برنامه او را در قانون سازمان برنامه در نظر بگیریم تا اینکه نظر آقا در آنجا غلط است حمل خاک شیرین باید بشود از اهواز ساخته شود و از اوزل آوریل هم راه سازی شروع خواهد شد برای اینکه طیفناهی احتمالی کرخه و کارون در بین نباشد راه بندر شاهر و اهواز هم جز برنامه

(پیشنهاد آقای اردلان خلعتبری مجدداً بشرح سابق قرائت شد) رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام بفرمائید (اغلب برخاستند) تصویب شد ۷ - معرفی آقای دکتر علیقلی اردلان بسمت وزارت مشاور و سبیله آقای نخست وزیر (آقای املا) - بنده انتقاد دارم جناب آقای علیقلی اردلان را فلا بسمت وزیر مشاور معرفی کنم (بعضی از نمایندگان - فلاجرا) - (مبارک است) - فلا عرض کردم برای اینکه در نظر است بعد از تنظیم و تقدیم و تصویب لایحه تفکیک قسمت بازرگانی از صنایع و معادن وزارت اقتصادی ایشان را بآن سمت مشغول کنم اگر هم تصور میفرمائید که وزیر مشاور زیاد داریم (فناز آبادی - تغییر آقا ده بیست تا دیگر هم وزیر مشاور میتوانید بیارید به عمل خالی خیلی هست) باید عرض کنم که از وجود این قبیل اشخاص باید کشور استفاده کند و ما هم استفاده کامل خواهیم کرد . رئیس - آقای فرامرزی عبدالرحمن فرامرزی - یک عریضه ای است که رفتن کرمانشاه را بوسیله بنده بمجلس داده اند استدعا میکنم رسیدگی بشود بعریض اینها در صورت حق بودن احقاق حقتان بشود . رئیس - بکمیسیون عریض میروند پیشنهاد دیگر قرائت میشود (پیشنهاد آقای عبیدی نوری بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد مینمایم تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود: تبصره - دولت مکلف است در ظرف دو ماه برای راهسازی سراسر کشور و مکانیزه نمودن و طریق نگاهداری و اسفالت نمودن راههای شهرستانها برنامه پنجساله ای تهیه و بمجلس پیشنهاد نماید که محل اعتبار آن علاوه بر آنچه که در بودجه عمومی مملکت پیش بینی شده که بود آن از محل مواید نفت تأمین شود رئیس - آقای عبیدی نوری عیبدی نوری - چون یکی از لوایحی که در چند سال پیش در دوره حکومت اسبق در وزارت راه تهیه شده بود و قطعاً جناب آقای خسرو هدایت مسبوق هستند لایحه ای بود بتوان برنامه پنجساله راههای کشور وضع آن یک شورائی پیش بینی شده بود بنام شورای مهندسی که آنها مطالعه میکردند و همین شده بود که چه راههایی اصلی است چه راههایی استانی و چه راههایی اقتصادی و اینرا وزارت راه برنامه خودش قرار داده بود متأسفانه این لایحه از لوایحی بود که در کمیسیون های مشترک که مطرح بود مدت گذشت و رسیدگی نشد (صارمی - العماد) صحیح میفرمائید برای اینکه یک نظرهایی در آن لایحه اعمال شده

بود که یک راههای اساسی و بعضی نکات اساسی را توجه و رعایت نکرده بودند ولی اصولاً یک چنین فکری که مایل بر نامه برای راههای کل کشور داشته باشیم که آن برنامه از تصویب خود آقایان بگذرد یعنی بیاید اینجا مطرح بشود آقایان رسیدگی بفرمائید و با رسیدگی و توجه خود نمایندگان معتمد مجلس معلوم بشود که ما برای مملکت چه میفرایم چه راههایی اصلی است چه راههای استانی است چه راههایی جزء راههای اقتصادی و الاخره آن مطلب اساسی که راه شاهرک مملکت است و وقتی راه وجود داشت همه جور عمران پشت سرش است راه که بشود خود مردم ایجاد فعالیت می کنند و بکار می افتند بنده برای اینکه این اشکال رفع بشود از وجود این لایحه استفاده کردم و توجه آقایان نمایندگان را خواستم جلب کنم که دولت را مکلف کنیم که در ظرف دو ماه یک لایحه جامع تهیه بکنند که آن لایحه جامع راجع بکلیه راههای کشور باشد که دیگر تبعیض و امتلاهی و اینکه مانع ما نیستیم وزارت راه کدام راه را دلش میخواهد درست کند معتمد می خواهم کدام و کل متفکر است کدام یک و دیگر مراجم می کشند برای اینکه این موضوع مربوط به تمام مملکت است و بوطی سراسر کشور است (صحیح است) ما همه با تمام راههای کشور و کار داریم مال همه ماست بنده برای اینکه مجلس شورای ملی توجه کاملی به تمام راههای مملکت کرده باشد پیشنهاد داده که دولت مکلف است در ظرف دو ماه برنامه راههای سراسر کشور راهی که مینظر موضوع مکانیزه کردن راههایی که میفرمائید برای اینکه مدتی است میشنومیم که آقایان میخواهند راههای کشور را تبدیل بکانتیره بنده وضع عادیش هم از بین رفته است زمستان باران که موضوع ذغال در طهران وضعیت بدی پیدا کرده بود بنده اعلام خطر میکنم که امسال هم زمستان ذغال بطهران نخواهد آمد برای اینکه تویل کندوان خواهد خرید مسافری دروز آمده بود و می گفت که تویل کندوان چند روز دیگر میخواهند برآید بکلی دست می شود ما بنشینیم یک فکری بکنیم و موضوع راهسازی و راهداری کشور را حل کنیم این یک نکته نکته دوم اینست که بوسیله این پیشنهاد اختلافی که بین دولت و سازمان برنامه است راجع به موضوع اینکه آیا اعتباراتی است یا عمرانی نیست حل میشود چون مدتی است این اختلاف بود هنوز هم هست می گویند نگاهداری راه جزء عمران نیست در سورتی که بنده تصدیق میکنم بطور نگاهداری راه جزء عمران نیست این بود که این مطلب را هم در پیشنهاد خودم گنجانده ام که در ظرف دو ماه برنامه راهها را در نظر بگیریم از نظر راهسازی از نظر نگاهداری راهها از نظر اسفالت کردن راهها و کلیه بودجه های

وزارت راه یکی همان اسفالت بودجه عادی وزارت راه اینها را هم بحساب بیاورد که بودش را برای يك مدت معینی ممکن است پنج سال ده سال بیست سال این بسته بنظر وزارت راه است که چطور و در چه مدت میتواند راههای ایران را با دقت و با يك برنامه صحیحی درست بکند که بودش از محل عایدی نفت که اختصاص بکار عمران داده شده است احتساب شود که مجلس شورای ملی و مملکت ایران با يك برنامه صحیحی مواجه شود که مفید باشد که تا ده سال ۳۰ سال سی سال دیگر این راهی که ساخته می شود اینچون نگاهداری می شود اینچون اسفالت می شود و الا بشکل فعلی ملاحظه میفرمائید که مطابق تقسیماتی که فرمودید يك قسمتی را سازمان برنامه داده است جان مولم می سازد يك جایك قسمتش را خودش باید هر دفعه ای يك لایحه بیاورد يك دفعه پنج میلیون تنخواه گردان و يك مرتبه ده میلیون لایحه آوردید البته اگر يك فکر اساسی و جامعی برای راههای ایران بکنیم خیال میکنم که يك کار اساسی است و مجلس شورای ملی هم وظیفه خودش را انجام داد است این

پیشنهاد بنده يك پیشنهاد کلی است از نظر اصول و کلیات حالا نمیدانم اگر مخالفی نیست این را تصویب بفرمائید آن بنحسب سال را هم ده سال تصحیح میکنم
رئیس - آقای مهندس جفرودی
مهندس جفرودی - مخالفت بنده از این نظر نیست که يك چنین پیشنهادی نباید به تصویب مجلس شورای ملی برسد زیرا خود جناب آقای عبیدی نوری میدانند که در سی و سیون برنامه بنده اول کسی بودم که اظهار نظر کردم و گفتم که غیر از این شش هزار کیلومتر باید يك عده راههای اساسی وقتی در سراسر ایران ساخته شود برای اینکه جز این صورت مملکت نمیتواند بزندگی عادی اقتصادی خودش ادامه بدهد اما چون این ده میلیون تومان يك مطلب خیلی ساده است برای ۵ ماه است و مجلس هم باید همیشه در کارها منصف باشد همانطور که هست و رویه اش است وزارت راه ده میلیون خواسته است که يك عده از ضروریات اولیه خودش را رفع کند بنده خیال میکنم هر نوع پیشنهادی که در این زمینه بدهیم باعث تمویق تصویب این ده میلیون میشود و از احاط

فصل زمستان که در پیش است فرصت نخواهد بود که این ده میلیون به موقع خرج بشود این قبیل پیشنهادات که بسیار بجاست جایش در برنامه هفت ساله است اما پیشنهاد جناب آقای ارسلان خلعت بری هم تأمین می شود اینکه پیشنهاد فرمودید ظرف دو ماه دولت مکلف است يك چنین برنامه ای را بیاورد بنده میگویم که دولت قادر نیست و دو ماه خیلی کم است حالا چرا نمیتواند بیاورد مطلب خیلی ساده است ایران برای اینکه زندگی عادی اقتصادی داشته باشد ۴۰ هزار کیلومتر راه میخواهد که ۱۴ هزار کیلو متر راههای درجه يك و ۲۶ هزار کیلومتر راههای فرعی انتسابی است آن ۱۴ هزار کیلومتر برای دولت بنظر بنده حداقل سه میلیارد تومان تمام خواهد شد اگر بخواهد بفرم راه درجه يك بسازد آن ۲۶ هزار کیلو متر هم يك میلیارد و سیصد میلیون تومان این می شود ۴ میلیارد تومان بنده نمیدانم از کجا و از کدام محل دولت ممکن است برای راه سازی این مبلغ را نصبر کند حالا در ظرف ده سال یا نوزده سال بیست سال از

کدام محل باید پرداخت کند و از کجا بیاورد بنده نمیدانم و نمیشود این قبیل مسائل را که جنبه اقتصادی و فنی دارد در ظرف دو ماه مصالحه کرد بنده خواستم از جناب آقای عبیدی نوری تقاضا کنم خودش هم حضور کمیسیون برنامه هستن و خواستم استعفا کنم که این پیشنهادشان رئیس بگیرند تا این ده میلیون تومان فوراً تصویب شود باور بفرمائید که هر روز بتمام آقایان نمایندگان تلگرافات متعددی میرسد که راهها خراب است اجازه بفرمائید که سایر پیشنهادات هم مسکوت بماند تا اینکه بشود کاری کرد.

۱۰ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - راجع باین پیشنهاد اعلام رأی میکنیم و چون پنج شش پیشنهاد دیگر هست میماند در جلسه آینده دستور همین موضوع است بدهم لایحه فروش خالصجات جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز سه شنبه خواهد بود
 (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

هم بگذرد وقت آقایان راهم بیش از این بنده نمیخواهم بگیرم
نایب رئیس - دیگر مخالفی اسم ننوشته فقط آقایان موافقین هستند که اسم نوشته اند اگر آقایان موافقند پیشنهادها قرائت بشود (اظهار مخالفی نشد) پیشنهادات قرائت میشود
 (شرح زیر خوانده شد)
 پیشنهاد مینمایم در تبصره يك ماده يك کلمه خالصه بعد از اراضی اضافه بشود
نایب رئیس - آقای نقابت نیستند

جلیلی - چون ایشان تشریف ندارند بنده پیشنهاد ایشان را قبول میکنم
موسوی - بنده هم قبول میکنم
نایب رئیس - توضیحی دارید بدهید.
جلیلی - موضوع خیلی روشن است در سطر اول بعد از املاک و اراضی خوزستان پیشنهاد شده کلمه (خالصه) بعد از کلمه اراضی اضافه بشود (صحیح است)
مشایخی (مخیر کمیسیون دارائی) - بنده موافقم

وزیر کشاورزی - بنده هم موافق هستم
نایب رئیس - مخالفی نداره (اظهاری نشد) چون مخالفی ندارد اعلام رأی میشود.
فرو - این پیشنهاد را بفرمائید دو مرتبه قرائت کنند
نایب رئیس - اینجا در تبصره يك اینطور نوشته شده نسبت بآنچه از املاک و اراضی خوزستان که تا تاریخ تصویب این قانون آباد نشده ایشان پیشنهاد کرده اند که در اینجا اضافه بشود که نسبت بآنچه از

املاک و اراضی خالصه خوزستان (صحیح است)
۶ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
نایب رئیس - حالا چون عده کافی برای رأی نیست جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز سه شنبه خواهد بود دستور هم همین لایحه است
 (مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان